

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Děti a závislosti v ČR: výsledky školních studií

Mgr. Pavla Chomynová

> Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD)

cíl

podat
přehled o
rozsahu
užívání
návykových
látek mezi
mládeží

téma

kouření,
alkohol,
nelegální
drogy, volný
čas, internet,
hraní her

16 let

náhodně
vybrané
školy,
papírový
dotazník

**každé
4 roky**

1995
1999
2003
2007
2011
2015
(+2016)

popsat situaci

**sledovat trendy ve
vývoji**

**porovnat ČR
s evropskými
zeměmi**

**hodnocení
protidrogové
politiky**

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

> Studie ESPAD 2015 (+2016): Situace a trendy v ČR

Kouření cigaret

Užívání nelegálních drog

Pití alkoholu

Gaming a gambling

ČR 2015:

**celkem sesbíráno 6707
dotazníků na 208 školách**

**z toho 2738 studentů
narozených v r. 1999**

ČR 2016:

**celkem sesbíráno 5364
dotazníků**

2471 narozených v r. 2000

> Kouření cigaret a pití alkoholu

66,1 % má zkušenost s kouřením

29,9 % kouřilo v posl. 30 dnech

16,4 % kouří denně

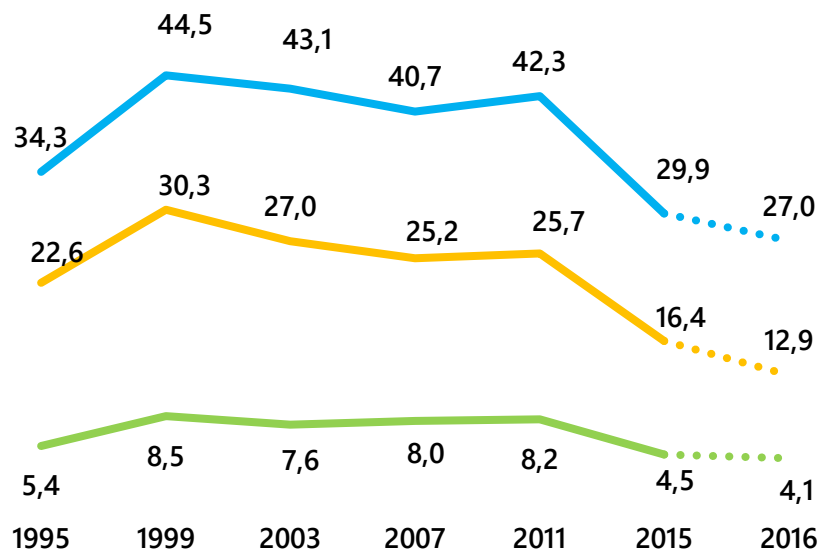
4,5 % silných kuřáků (11+)

95,8 % alkohol v životě

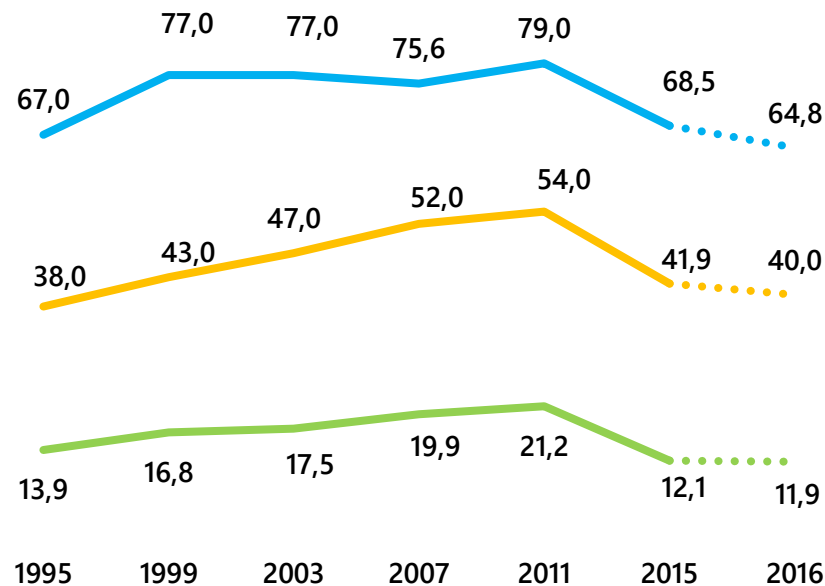
68,5 % v posl. 30 dnech

41,9 % pití 5+ sklenic

12,1 % časté pití nadměrných dávek

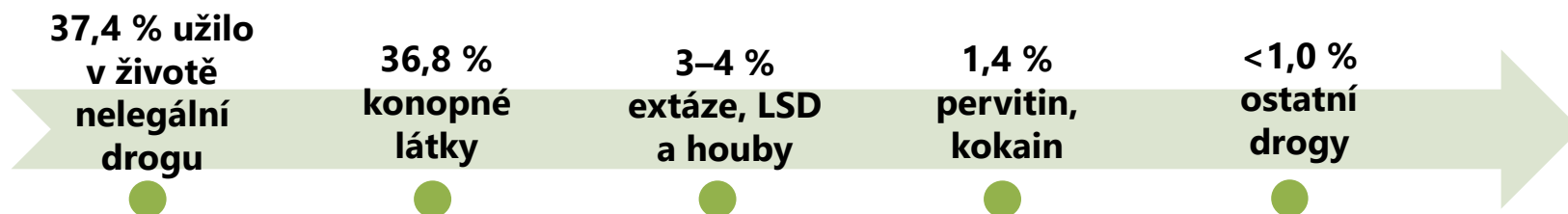

Kouření v 30 dnech Denní kuřáci Silní kuřáci

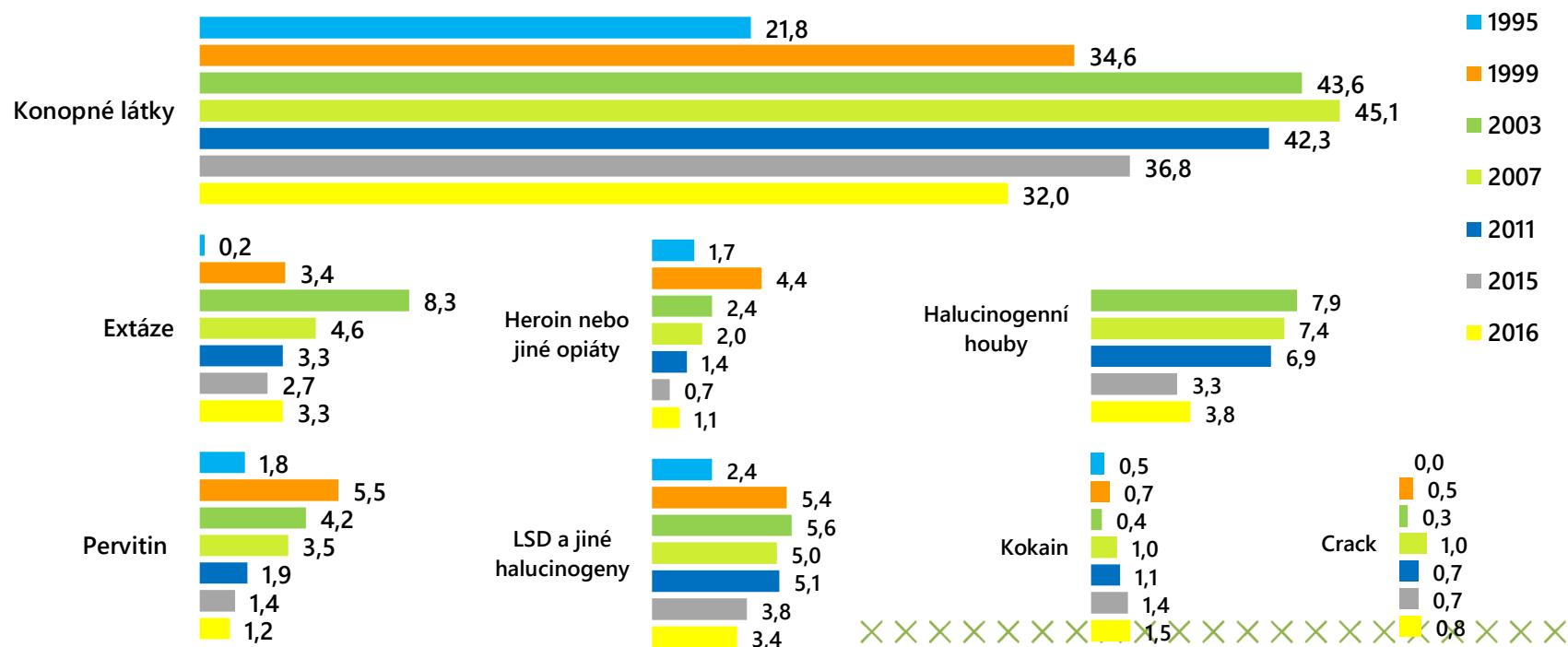

Alkohol v 30 dnech Pití 5+ sklenic Časté pití 5+ sklenic

> Zkušenosti s nelegálními drogami

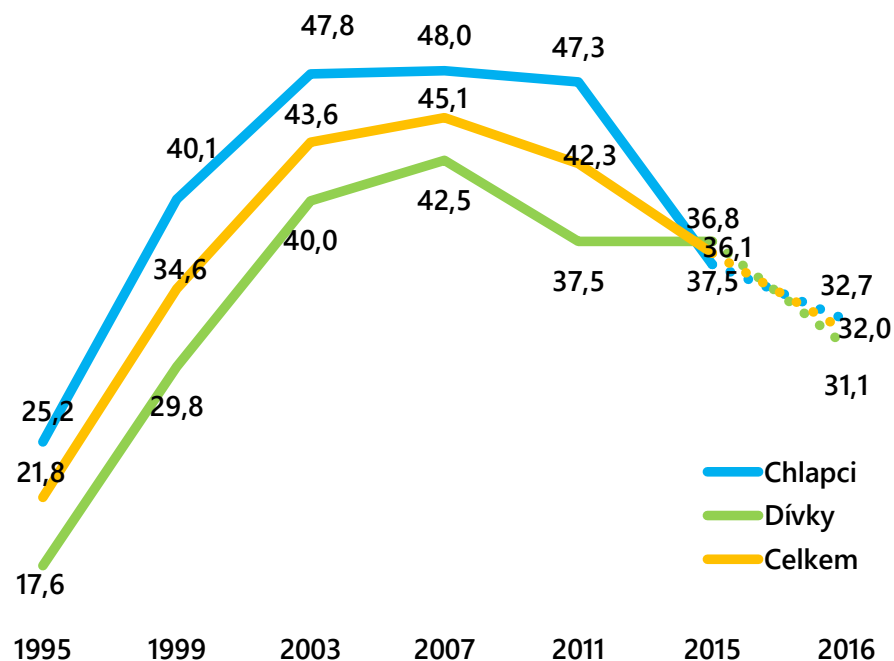

Vývoj zkušeností s nelegálními drogami (celoživotní prevalence) v letech 1995–2016

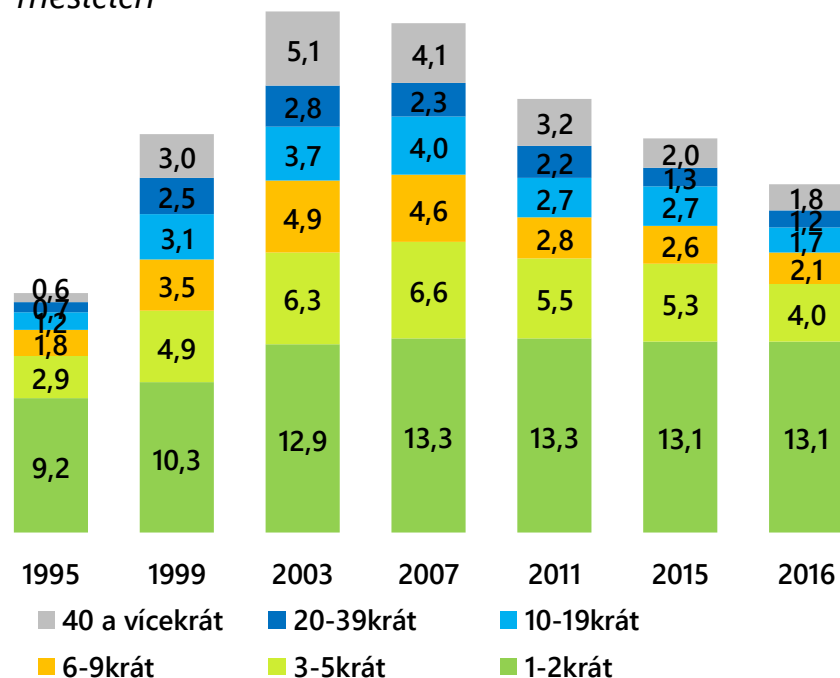

> Užívání konopných látek

Celoživotní prevalence užití konopných látek 1995–2016

Frekvence užívání konopných látek v posledních 12 měsících

vyrovnávání rozdílů mezi chlapci a dívkami

pokles u opakovaného užívání

nižší prevalence i nižší výskyt rizikových forem

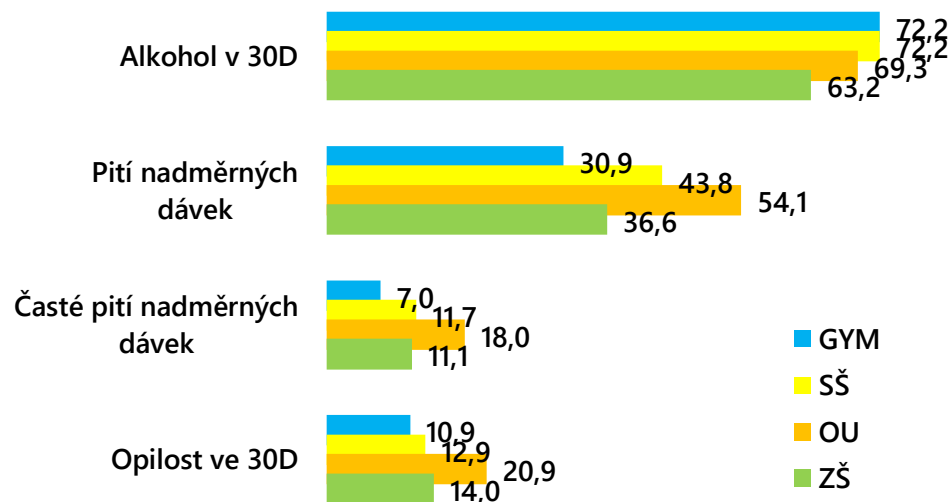
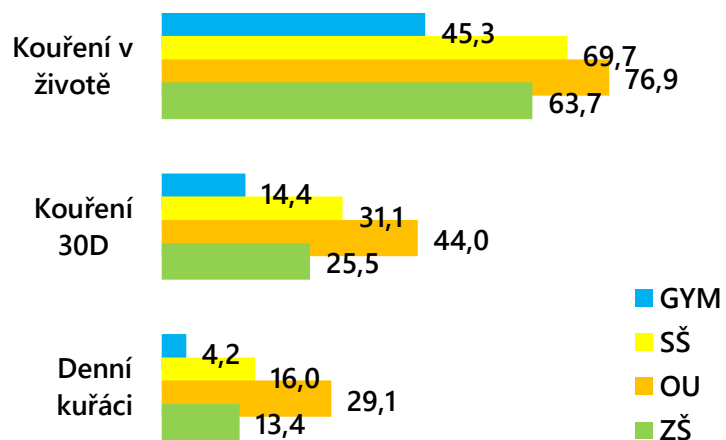
ČR stále nad průměrem Evropy

vysoká dostupnost cigaret, alkoholu a konopných látek

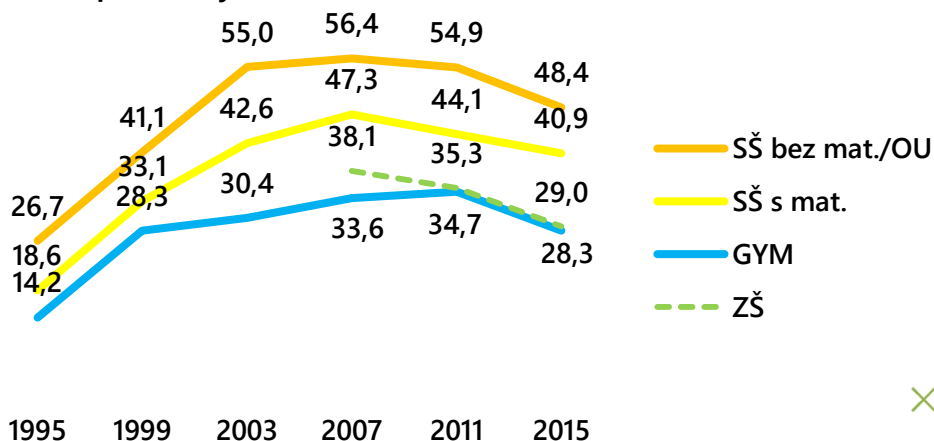
časná zkušenost dětí s návykovými látkami

> Užívání návykových látek podle typu školy

Kouření cigaret a konzumace alkoholu v r. 2015

Konopné látky

výrazné rozdíly mezi typy škol

nejvyšší na SOŠ bez maturity/OU

pokles na všech typech škol

> Nové trendy mezi mládeží: elektronické cigarety

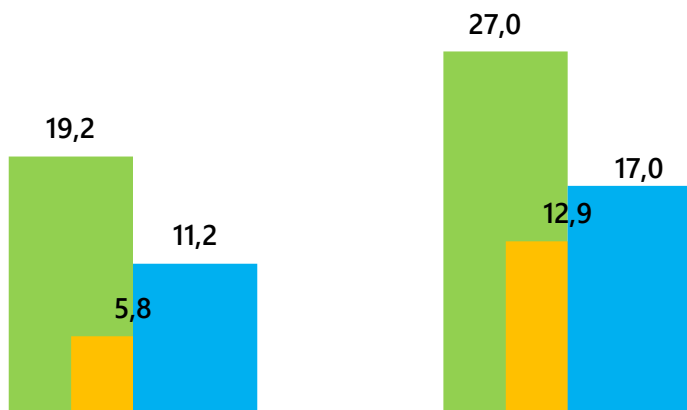
45 % 16letých zkusilo elektronickou cigaretu

64,1 % mezi těmi, co v životě kouřili

12,0 % mezi nekuřáky

nárůst mezi 13. a 15. rokem

Užití elektronických cigaret (v posl. 30 dnech) mezi dětmi a mládeží – studie GYTS 2016 a ESPAD 2016

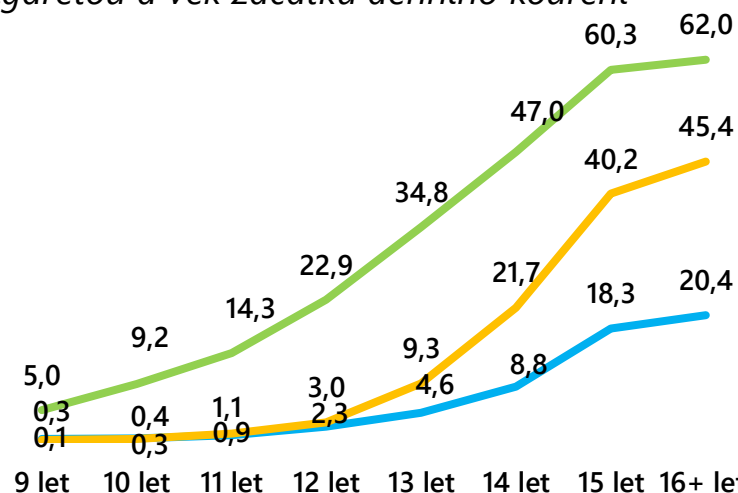

Studie GYTS 2016 (13-15 let)*

Studie ESPAD 2016 (15-16 let)

■ Kouření 30D ■ Denní kuřáci* ■ Uživatelé elektronických cigaret

Věk první zkušenosti s cigaretou, elektronickou cigaretou a věk začátku denního kouření

— První cigareta — Denní kouření — Elektronická cigareta

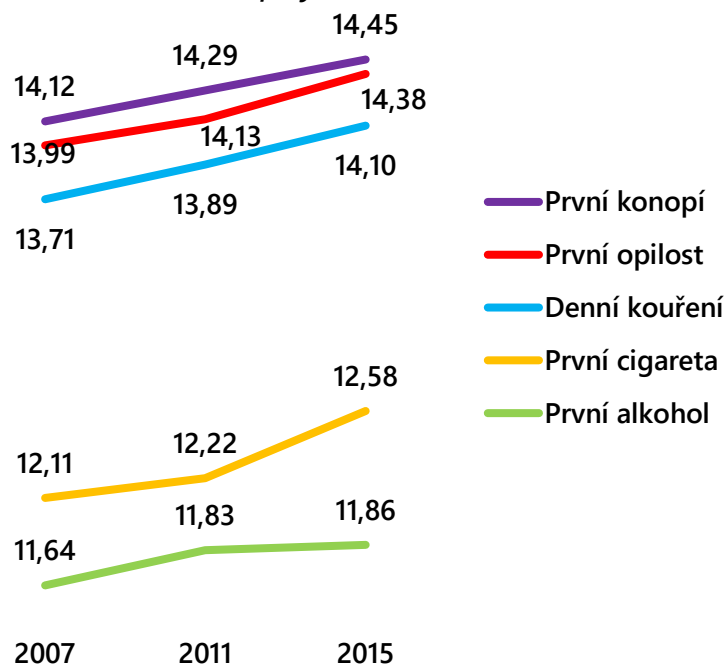
Zdroj: Studie GYTS (SZÚ, 2018; Sovinová a Kostecká, 2018), Studie ESPAD 2015 (Chomynová et al., 2016)

XX

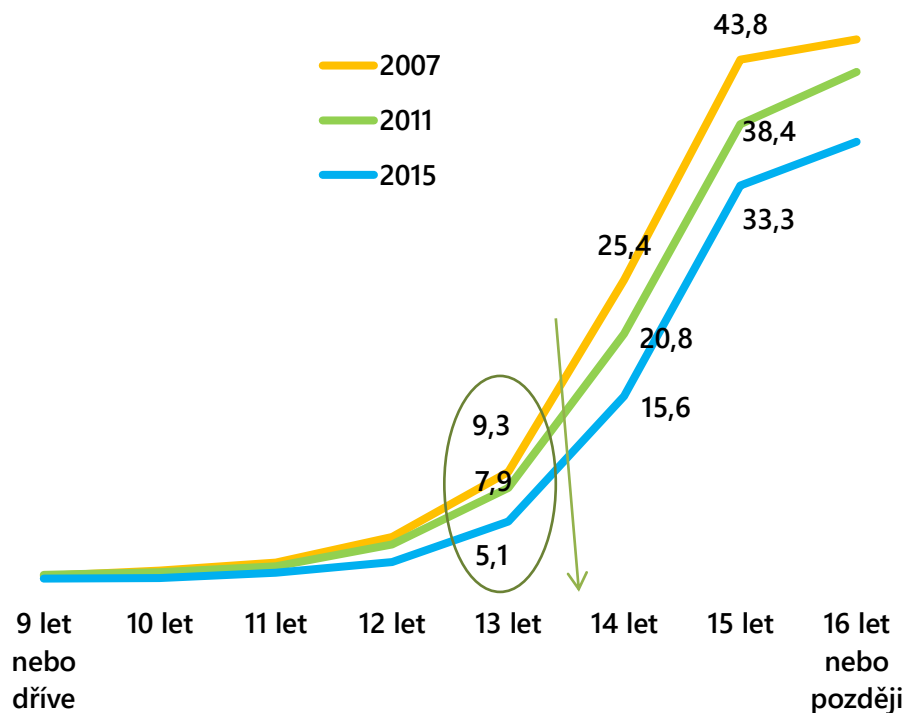
> Věk první zkušenosti s látkami

Rané zkušenosti

Průměrný věk první zkušenosti s cigaretou, alkoholem a konopnými látkami

Podíl studentů, kteří měli zkušenost s konopnými látkami do daného věku, v %

nárůst průměrného věku při první zkušenosti s užitím látek

pokles podílu studentů s první zkušeností do 13 let věku

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

> Interpretace trendů

Obecný trend, který potvrzují i jiné studie (HBSC)

Obecný trend v Evropě

Změny **životního stylu** – není to trendy, důležitá je „image“

Změny ve **způsobu trávení volného času** (počítače, internet, sociální sítě)

Vyšší míra **kontroly ze strany rodičů**, organizovaný volný čas

Vyrovňování rozdílů mezi chlapci a dívkami

Posun prvních zkušeností do vyššího věku

Pozitivní dopady **preventivních programů?**

> Trávení času na internetu

86,8 % denně
surfuje na internetu

41,5 % tráví denně
na internetu 4+
hodin
53,4 % o víkendu

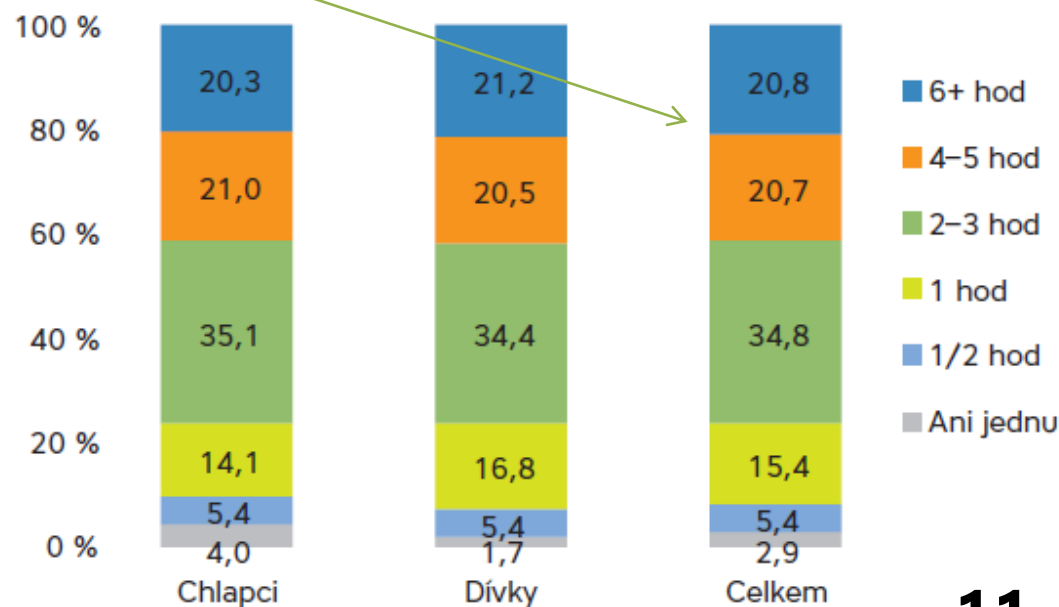
21,6 % (téměř)
denně hraje
počítačové hry

78,3 % (téměř)
denně na sociálních
sítích

*internet = sociální síť,
surfování, stahování hudby a
videí, hraní on-line her*

*nadměrné
užívání
= 76,3 %*

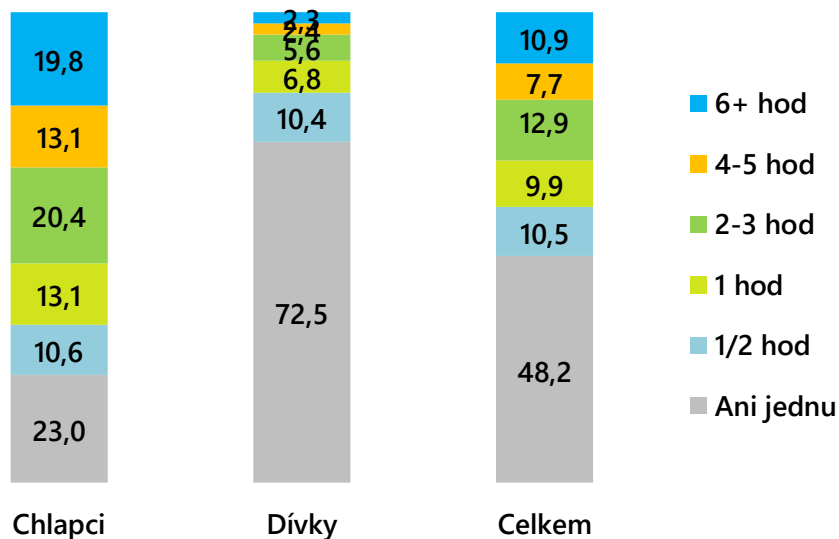
Podle Holstein et. al. (2014)

> Hraní počítačových her a čas trávený na sociálních sítích

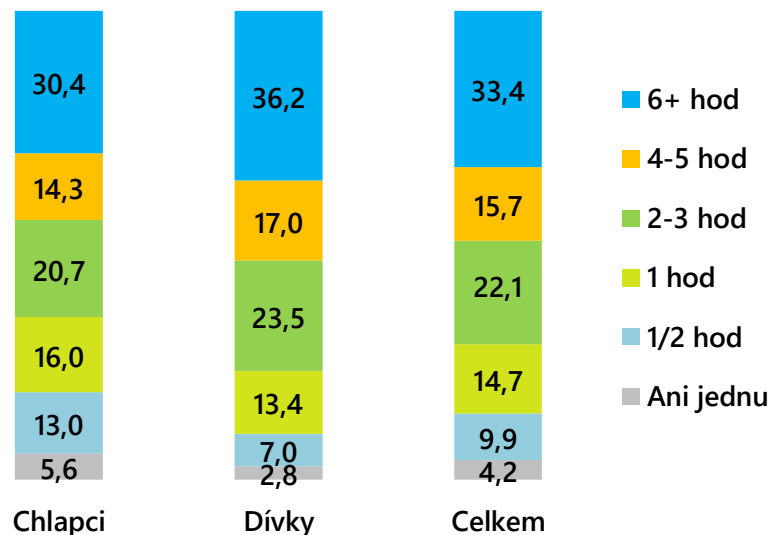
21,6 % (téměř) denně hraje počítačové hry

78,3 % (téměř) denně na sociálních sítích

Počítačové hry

Sociální sítě

chlapci častěji počítačové hry

dívky více času na sociálních sítích

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ESPAD 2016:

Internet, počítačové hry, sociální sítě

2015

86,8 % denně
surfuje na internetu

41,5 % tráví denně
na internetu 4+
hodin

21,6 % (téměř)
denně hraje
počítačové hry

78,3 % (téměř)
denně na sociálních
sítích

2016

87,5 %

46,7 %

2+ více hodin denně
počítačové hry

31,4 % → 32,2 %

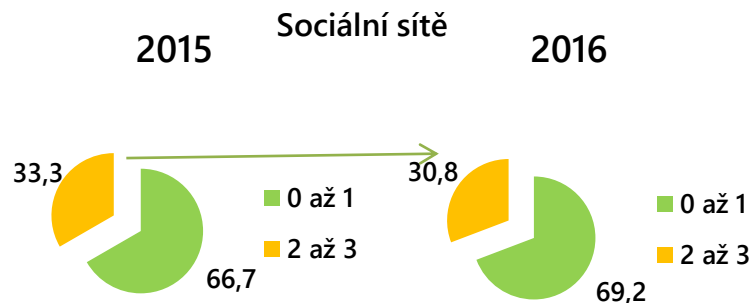
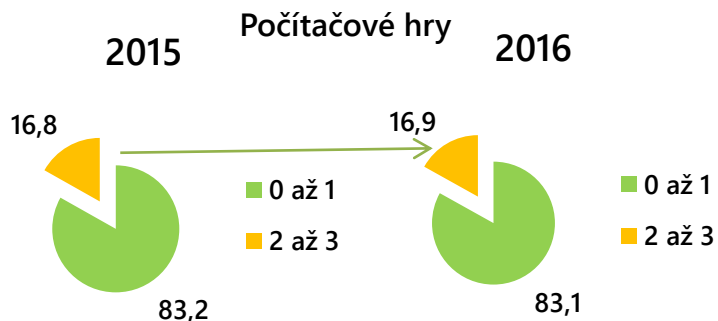
sociální sítě

71,2 % → 63,8 %

*Vnímání problémů v souvislosti s trávením
času hraním počítačových her a trávením času
na online sociálních sítích, v %*

možná jsou „in“ jiné sociální sítě, než na
jaké jsme se v dotazníku ptali...

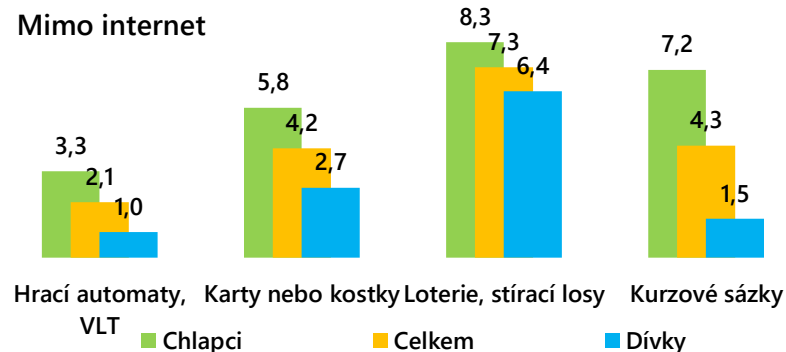
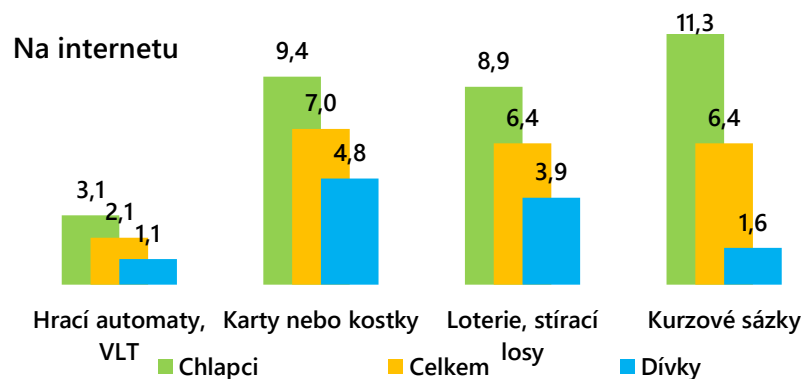

> Hraní her o peníze na internetu a mimo internet

**9,1 % hrálo v posledních 12
měsících o peníze**
→ 15,3 % chlapců a 3,1 % dívek

na internetu: karty/kostky, loterie a kurzové sázky
mimo internet: loterie, stírací losy

hraní her o peníze = hry typu automaty, karty nebo kostky, loterie a kurzové sázky

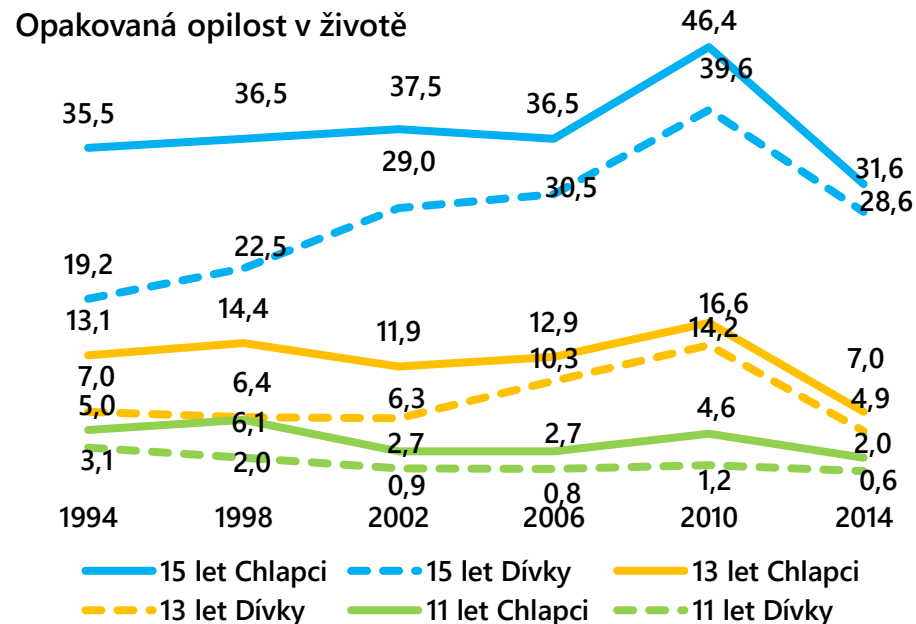
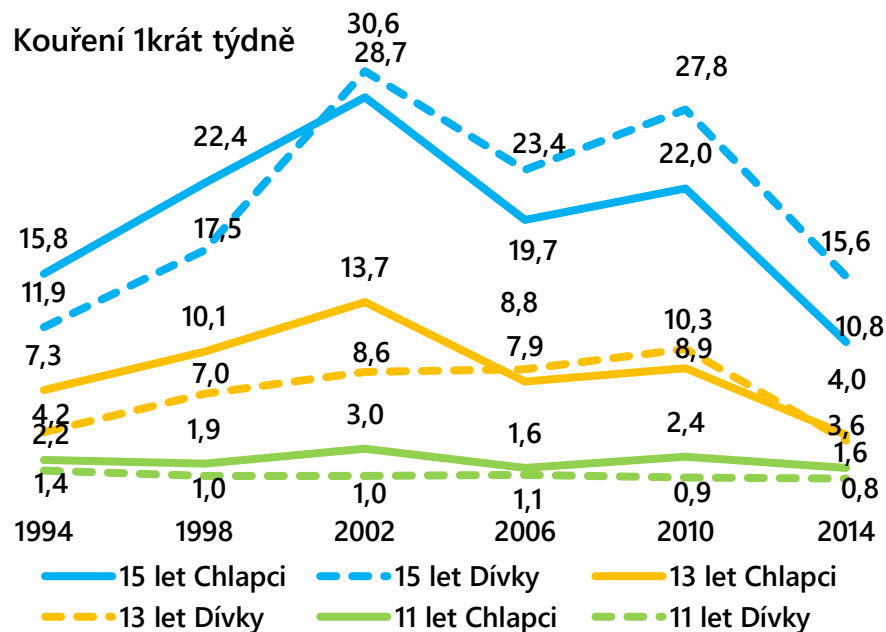
9,1 % v roce 2015 → **11,2 % v roce 2016**

podle škály Lie/Bet v riziku:
podle škály CSPG:

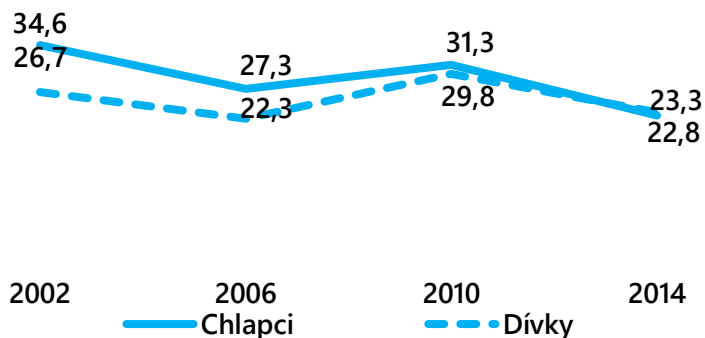
2,7 % → 3,9 %
6,3 % → 6,3 %

cca **1/3–1/2** těch, co hráli v posledních 12 měsících o peníze, spadá do **kategorie problémové hráčství**

Další zdroje informací: studie HBSC: 11, 13 a 15letí

Konopné látky v životě

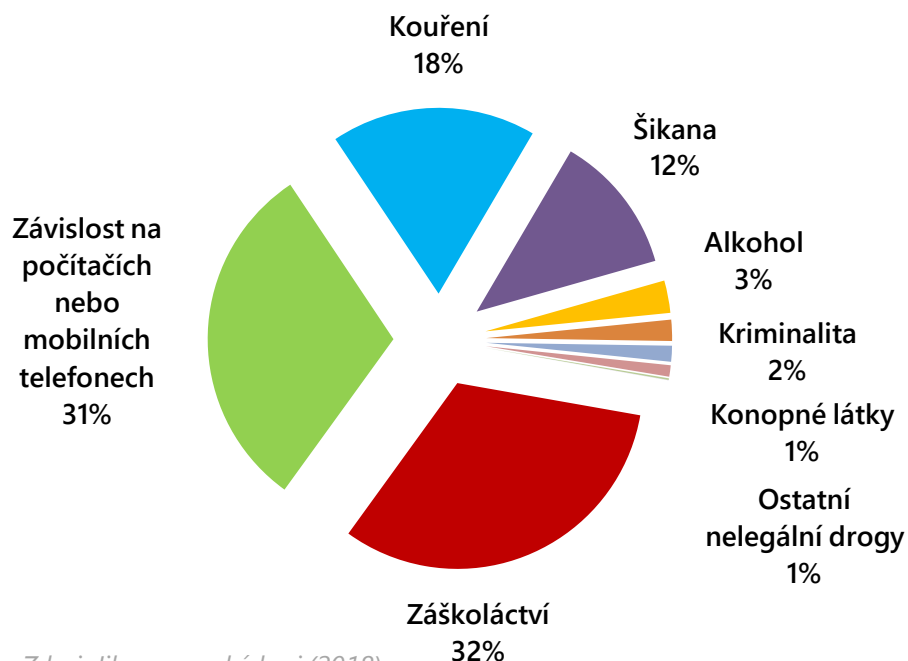

Zdroj: Studie HBSC 2014
(Kalman et al. 2015, Csémy
et al. 2016)

Problémy řešené na školách

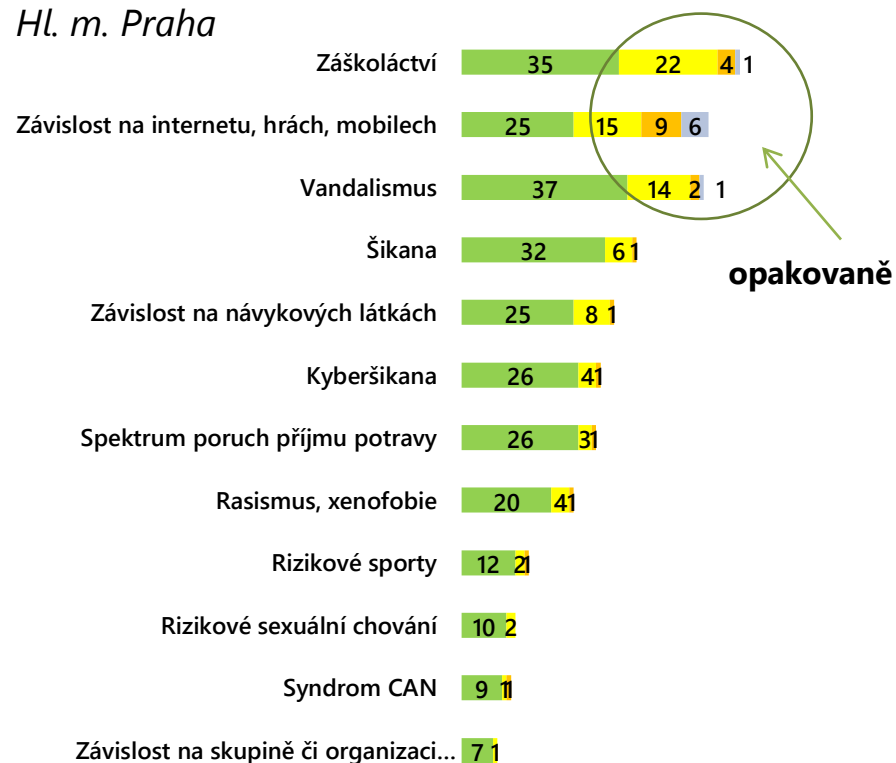
od r. 2016: jednotný elektronický systém výkaznictví a sběru dat školské prevence

Nejčastěji řešené problémy na školách (2016/2017)

Zdroj: Jihomoravský kraj (2018)

Hl. m. Praha

- Jednou až dvakrát za rok

■ Opakovaně/několikrát za rok

■ Pravidelně téměř každý týden

☒ Denně nebo téměř denně

XX

Zdroj: Pražské centrum primární prevence (2018)

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

Děkuji za pozornost

Mgr. Pavla Chomynová

Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti

chomynova.pavla@vlada.cz

Národní ústav duševního zdraví

pavla.chomynova@nudz.cz

Tento výstup vznikl za podpory projektu
číslo LO1611 za finanční podpory MŠMT v rámci
programu NPU I.